

S01-04 Utjecaj konstrukcijskih materijala na svojstva transformatorskih ulja

Ivanka Radić
Končar D&ST, Hrvatska

Branka Jakopović
Končar D&ST, Hrvatska

Uvod

Materijali koji dolaze u kontakt s transformatorskim uljem moraju biti pažljivo odabrani na način da moraju biti kompatibilni s izolacijskim uljem u radnim uvjetima rada transformatora. Materijal ne smije narušavati svojstva ulja i ulje ne smije utjecati na svojstva materijala u svrhu osiguranja pouzdanog rada transformatora.

Unutarnje zaštitne prevlake kotlova distributivnih transformatora

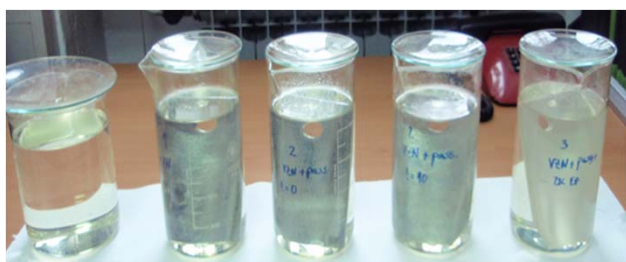
Unutrašnje zaštitne prevlake distributivnih transformatora koje su u kontaktu s uljem su zaštićene uljo otpornim premazom ili su vruće cinčane.

Slika 1 - Unutrašnjost kotlova distributivnih transformatora

Ispitivanje utjecaja premaza na transformatorsko ulje

Uvjeti izlaganja : ASTM D 3455-11; 100°C

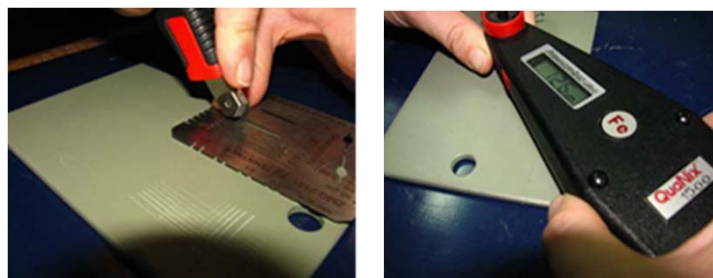

Slika 2 - Pripremljene pločice s premazom za ispitivanje s transformatorskim uljem

Tablica1. Rezultati ispitivanja utjecaja epoksidnog premaza na transformatorsko ulje

Karakteristika ulja	Metoda	Ulje „sijepa proba“	Ulje + uzorak	Zahtjev
Izgled		čisto, bistro	čisto, bistro	bez promjene
Boja	HRN ISO 2049	<0,5	<0,5	max. porast 1,5
Kiseline, mg KOH/g	HRN EN 62021-1	0,03	0,04	max. porast 0,03
Površinska napetost, mN/m	ASTM D 971	47	46	pad za max. 5
Tan δ, 90°C	HRN EN 60247	0,0005	0,0006	max. porast 0,005
Specifični otpor 90°C	HRN EN 60247	394	304	min.60

Uzorak	Debljina, μm (ISO2178)		Prionjivost (ISO 2409)	
	prije	poslije	prije	poslije
Uzorak 1 dostavno stanje	123 ± 9,3	125 ± 10,1	0	0
Uzorak 2 100°C, 164h na zraku	128 ± 10,8	116 ± 7,3	0	0
Uzorak 3 100°C, 164h u ulju	140 ± 15,3	142 ± 9,2	0	0
Uzorak 4 100°C, 164h u ulju	133 ± 4,7	138 ± 7,6	0	0
Uzorak 5 100°C, 164h u ulju	125 ± 14,7	133 ± 9,8	0	0
Uzorak 6 100°C, 164h u ulju	147 ± 11,6	148 ± 12,0	0	0

Slika 3 - Ispitivanje prionjivosti i debljine premaza

Zaključak

- Kod selekcije novih materijala koji će biti u kontaktu s transformatorskim uljem neophodno je provesti ispitivanje otpornosti materijala i utjecaja materijala na ulje.
- Utjecaj nekompatibilnih materijala na transformatorsko ulje može uzrokovati smanjenje izolacijskih svojstava ulja što direktno ili indirektno može dovesti do greški i kvarova u radu transformatora.